

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 19.12.2013
COM(2013) 915 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o různých metodách omračování drůbeže

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o různých metodách omračování drůbeže

1. SOUVISLOSTI

Článek 27 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 1099/2009 o ochraně zvířat při usmrcování¹ stanoví, že „do 8. prosince 2013 předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o různých metodách omračování drůbeže, a zejména o několikanásobném omračování ptáků pomocí omračovací vodní lázně, zohledňující aspekty řádného zacházení se zvířaty, socioekonomické dopady i vliv na životní prostředí“.

Pro účely zpracování této zprávy nechala Komise vyhotovit „studii o různých metodách omračování drůbeže“, jejíž závěrečná zpráva byla Komisi předložena v roce 2012 („studie z roku 2012“)².

2. METODY OMRAČOVÁNÍ DRŮBEŽE

Drůbeží jatka používají k omračování zejména metodu nazývanou omračování ve vodní lázni po skupinách (vodní lázeň). Spočívá v tom, že se ptáci zavěsí vzhůru nohama na zavěšovací háky, a poté jsou až po křídla ponořeni do vodní lázně, v níž jsou zasaženi elektrickým proudem. Proud jim projde tělem a omráčí je, teprve poté jsou vykrevni.

Hlavním alternativním způsobem omračování je metoda omračování plynem v kontrolované atmosféře (Controlled Atmosphere Stunning, CAS), kdy je drůbež omračována ve zvláštní komoře obsahující plynou směsí.

V EU je 80 % brojlerů (kuřat chovaných na maso) omračováno ve vodní lázni a 20 % metodou CAS³.

Podíl metod se v jednotlivých členských státech výrazně liší (v Německu se metoda CAS používá v 60 % případech, zatímco ve Francii v 5 % případů)⁴.

Dalšími alternativami k vodní lázni je omračování prováděné pouze na hlavě a omračování pomocí sníženého atmosférického tlaku (Low Atmosphere Pressure Stunning, LAPS).

¹ Úř. věst. L 303, 18.11.2009, s. 1.

² Study on various methods of stunning poultry (Studie o různých metodách omračování drůbeže), realizátor: Food Chain Evaluation Consortium, vedoucí projektu: Agra CEAS Consulting, 11.12.2012. (http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/slaughter/study_stunning_poultry_en.pdf).

³ Metoda CAS zahrnuje různé systémy, které se liší svojí koncepcí (horizontální/vertikální), začleněním do zpracovatelské linky a použitou plynou směsí (oxid uhličitý nebo inertní plyny).

⁴ U nosnic je podíl používání vodní lázně a metody CAS 83 % – 7 %, u rodičovských hejn 61 % – 37 % a u krůt 76 % – 24 % z celkového množství zvířat.

Omračování elektrickým proudem prováděné pouze na hlavě spočívá v použití jednotlivých elektrod, které umožní průchod elektrického proudu mozkem. Tato metoda je známá pro všechny druhy, ale ještě donedávna nebyla uzpůsobena pro použití na drůbežích jatkách kvůli vysoké rychlosti porážecích linek. V posledních letech byla tato metoda dále vyvinuta a vylepšena a byla uvedena na trh i pro použití na komerčních jatkách (až 9 000 kusů za hodinu).

Metoda LAPS vychází z obdobného principu jako omračování plynem, ale místo nahrazování atmosféry plynem se postupně omezuje přívod vzduchu, což vyvolá nedostatek kyslíku a vede k omráčení. Metoda LAPS zatím není v EU povolena, ale používá se v USA.

Na základě extrapolace současných tendencí by se průměrná situace v EU mohla během 5 let změnit tak, že v 15 % případů se přejde od omračovací vodní lázně k metodě CAS (tj. 65 % brojlerů omračovaných ve vodní lázni a 35 % metodou CAS).

Vývoj bude ovšem v jednotlivých členských státech odlišný, neboť záleží na klíčových faktorech, jako je poptávka spotřebitelů (pokud jde o řádné zacházení se zvířaty a o typ masa – celá kuřata nebo filety) a náklady na pracovní sílu.

Očekává se, že u několika členských států pokryje metoda CAS 80 % jejich kapacity (Německo, Rakousko a Finsko) a u dalších států více než 50 % jejich kapacity (Spojené království, Itálie, Švédsko, Nizozemsko a Belgie). Ostatní členské státy budou nadále používat především vodní lázeň coby hlavní omračovací metodu.

3. OTÁZKA ŘÁDNÉHO ZACHÁZENÍ SE ZVÍŘATY

Ještě před přijetím nařízení (ES) č. 1099/2009 vydal Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) v letech 2004 a 2006 dvě stanoviska k aspektům řádného zacházení se zvířaty při omračování a usmrcování⁵⁶.

Ve svém stanovisku z roku 2004 poukázal úřad EFSA na dva hlavní problémy:

- **převrácení ptáků a jejich zavěšování na háky je bolestivé** zvláště pro těžké nebo křehké ptáky⁷ a může způsobit vykloubení a zlomeniny kostí,
- **síla proudu**, jemuž jsou ptáci vystaveni, se liší podle odolnosti každého ptáka a nelze ji kontrolovat.

V reakci na tato stanoviska zavádí nařízení (ES) č. 1099/2009, které se používá od 1. ledna 2013, elektrické parametry (150 mA pro kmitočty mezi 200 a 400 Hz) pro

⁵ The welfare aspects of the main systems of stunning and killing the main commercial species of animals, *The EFSA Journal* (2004) 45, ss. 1–29.

⁶ The welfare aspects of the main systems of stunning and killing applied to commercially farmed deer, goats, rabbits, ostriches, ducks, geese and quail, *The EFSA Journal* (2006) 326, ss. 1–18.

⁷ Rodičovská hejna krůt a brojlerů jsou mnohem těžší než standardní komerční brojleři, vynesené nosnice mají křehké kosti.

omračování pomocí vodní lázně.⁸ Tyto parametry doporučuje rovněž Světová organizace pro zdraví zvířat⁹.

V roce 2011 dva členské státy navrhly změnu minimálních elektrických parametrů pro omračovací vodní lázně stanovených nařízením (ES) č. 1099/2009. Úřad EFSA tyto údaje přezkoumal a v roce 2012 přijal v dané věci stanovisko¹⁰, podle nějž **omračování pomocí vodní lázně zajišťuje až 96% účinnost omráčení** zjištěnou na základě měření na elektroencefalogramu (EEG). Ve svém stanovisku rovněž zdůraznil nutnost dalšího výzkumu a problematiku prosazování, kdy např. **provozovatelé jatek někdy snižují množství proudu kvůli obavám z možného vlivu na jakost masa**.

Stanoviska EFSA dále poukazují na to, že nevýhody vodní lázně řeší metoda CAS, jestliže se při jejím používání zachovávají parametry vedoucí k usmrcení ptáků:

- ptáci se nepřevracejí ani při vědomí nezavěšují na háky,
- lze zajistit, že 100 % ptáků je usmrceno před vykrvením.

Stanoviska úřadu EFSA z let 2004 a 2006 neposuzovala metodu omračování prováděného pouze na hlavě, která se v současnosti vyvíjí k použití na komerčních jatkách.

4. EKONOMICKÉ ASPEKTY

Základní ekonomické údaje o produkci drůbežního masa v EU a o zahraničním obchodu jsou uvedeny v příloze I.

4.1. Porovnání vodní lázně s jinými metodami

4.1.1. Výrobní náklady a nákladový model

Pro porovnání komerčně dostupných metod omračování drůbeže byl vypracován nákladový model¹¹. Byly v něm zohledněny následující náklady: instalace¹², údržba, pracovní síla pro přejímku a zavěšování, spotřeba vody, voda na čištění, elektřina na omračování, plyn na omračování a jiné náklady na pracovní sílu související s omračováním.

Průměrné náklady na omráčení kusu drůbeže v EU byly spočítány pro jatka s vysokou kapacitou (12 000 kusů za hodinu) i s nižší kapacitou (6 000 a 3 000 kusů

⁸ K elektrickým parametrům viz příloha I, kapitola II, bod 6, k zařízením viz příloha II, bod 5.

⁹ Článek 7.5.7 odst. 3 písm. b) týkající se elektrického omračování ptáků pomocí vodní lázně, Kodex zdraví suchozemských živočichů Světové organizace pro zdraví zvířat.

¹⁰ Scientific Opinion on electrical requirements for waterbath equipment applicable for poultry, *The EFSA Journal* 2012, 10(6):2757, ss. 80, doi:10.2903/j.efsa.2012.2757.

¹¹ Metoda LAPS není povolena v EU, ale používá se na jedné jatkách v USA.

¹² Náklady na instalaci nového zařízení, nikoli náklady na přestavbu.

za hodinu) a jsou uvedeny v tabulkách 1 a 2. Tyto hodnoty závisejí na místních nákladech na jednotlivé zdroje (kapitál, energie, voda a pracovní síla)¹³.

¹³ Studie z roku 2012 zkoumá více scénářů.

Tabulka 1: Základní výpočet nákladů na omračování pomocí jednotlivých metod pro kapacitu 12 000 kusů za hodinu

Nákladový faktor	Vodní lázeň	CAS	Omračování prováděné pouze na hlavě	Omračování ve vakuu
Náklady na instalaci	43 000 €	308 300 €	370 000 €	500 000 €
Údržba (v % nákladů na instalaci)	3,45 %	6,90 %	3,00 %	2,40 %
Pracovní síla pro přejímku a zavěšování	97 hodin denně	90 hodin denně	96 hodin denně	90 hodin denně*
Voda na omračování a čištění	9,0 m ³ denně	3,5 m ³ denně	0,96 m ³ denně	3,5 m ³ denně*
Elektřina	5,2 kWh denně	127,0 kWh denně	9,6 kWh denně	1 136,0 kWh denně
Použitý plyn	-	3,1 tun denně	-	-
Pracovní síla pro jiné účely	3 hodiny denně	5 hodin denně	0,5 hodiny denně	5 hodin denně*
Náklady na kus (průměr v EU)	2,439 centů	3,495 centů	2,521 centů	2,641 centů
Náklady na kus (vysoká cena pracovní síly, vody a elektřiny)	4,135 centů	5,105 centů	4,151 centů	4,367 centů
Náklady na kus (nízká cena pracovní síly, vody a elektřiny)	0,389 centů	1,562 centů	0,549 centů	0,679 centů
<i>Zdroje a vážení</i>	<i>Producenti: 45 %; Průzkum jatek s kapacitou 9 000–13 000 (čísla upravena pro kapacitu 12 000) 45 %; Literatura: 10 %</i>	<i>Producenti: 45 %; Průzkum jatek bez ohledu na kapacitu (čísla upravena pro kapacitu 12 000) 45 %; Literatura: 10 %</i>	<i>Producenti</i>	<i>Producenti; u pracovní síly odhady pro metodu CAS</i>

* Čísla jsou převzata z odhadů pro metodu CAS vzhledem k podobnosti systémů a nedostatku konkrétních údajů. Z dokumentace vyplynulo, že při omračování metodou LAPS se voda vůbec nepoužívá, zatímco u metody CAS se voda používá k čištění.

Tabulka 2: Nákladový model pro jatka s kapacitou 6 000 a 3 000 kusů za hodinu

Nákladový faktor	Vodní lázeň	CAS	Omračování prováděné pouze na hlavě	Omračování ve vakuu
Odlišnosti pro kapacitu 6 000 kusů za hodinu				
	Náklady na instalaci poněkud nižší; náročnost na vodu a pracovní sílu poněkud nižší; náročnost na elektřinu přibližně stejná.	Náklady na instalaci a náročnost na vodu a elektřinu stejné. Náročnost na pracovní sílu a plyn úměrně nižší. Náklady na údržbu nižší vzhledem k nižší kapacitě.	Náklady na instalaci poněkud nižší (350 000 EUR), náklady na pracovní sílu a elektřinu úměrně nižší.	Náklady na instalaci snížené o polovinu díky odstranění poloviny vakuových komor (250 000 EUR), náklady na elektřinu a pracovní sílu rovněž úměrně sníženy.
Náklady na kus (průměr v EU)	2,541 centů	3,687 centů	2,716 centů	2,667 centů
Náklady na kus (vysoká cena pracovní síly, vody a elektřiny)	4,294 centů	5,330 centů	4,356 centů	4,412 centů
Náklady na kus (nízká cena pracovní síly, vody a elektřiny)	0,422 centů	1,730 centů	0,733 centů	0,682 centů
Odlišnosti pro kapacitu 3 000 kusů za hodinu				
	Náklady na instalaci poněkud nižší, náklady na vodu a pracovní sílu nižší, náklady na elektřinu přibližně stejné.	Náklady na instalaci a náklady na vodu a elektřinu stejné. Náklady na pracovní sílu a plyn úměrně nižší. Náklady na údržbu nižší.	Náklady na instalaci stejné jako u kapacity 6 000 kusů za hodinu (350 000 EUR), náklady na pracovní sílu a elektřinu úměrně nižší.	Náklady na instalaci a náklady na elektřinu jako u kapacity 6 000 kusů za hodinu ¹⁴ . Náklady na pracovní sílu úměrně nižší.
Náklady na kus (průměr v EU)	2,584 centů	4,053 centů	3,121 centů	3,087 centů
Náklady na kus (vysoká cena pracovní síly, vody a elektřiny)	4,340 centů	5,761 centů	4,780 centů	5,000 centů
Náklady na kus (nízká cena pracovní síly, vody	0,463 centů	2,046 centů	1,116 centů	1,024 centů

¹⁴ Náklady na instalaci se předpokládají ve stejné výši jako u 6 000 kusů za hodinu, neboť není jasné, zda lze systém upravit pro kapacitu nižší než 6 000 kusů za hodinu.

Nákladový faktor	Vodní lázeň	CAS	Omračování prováděné pouze na hlavě	Omračování ve vakuu
a elektřiny)				

V průměru **je vodní lázeň nejlevnější omračovací metodou** a metoda CAS tou nejdražší¹⁵. U jatek s vysokou kapacitou je rozdíl v nákladech na tyto dvě metody nižší.

Omračování pomocí vodní lázně je výhodnější než jiné metody v případě, že jsou vstupní náklady nižší. Jsou-li však vstupní náklady (zvláště na pracovní sílu) vyšší, rozdíl mezi náklady na vodní lázeň a jiné metody není tak výrazný. Toto zjištění odpovídá i empirickému pozorování, totiž že metoda CAS se využívá v těch regionech EU, kde jsou náklady na pracovní sílu poměrně vysoké.

Rozhodování provozovatelů jatek při volbě omračovací metody zřejmě není ovlivněno dopadem na maloobchodní cenu (průměrná maloobchodní cena za 1,5 kg běžného kuřete činí 5,070 EUR), ale spíše velkými rozdíly v počátečních investičních nákladech a také prostorovou náročností jednotlivých metod omračování (viz níže).

4.1.2. Příjmy/trhy

Provozovatelé jatek volí omračovací metodu podle toho, na jaký trh hodlají prodávat.

Příjmy mohou být ovlivněny těmito třemi mechanismy:

- přístup na trh: distributoři mohou vyžadovat konkrétní omračovací metody kvůli jakosti, řádnému zacházení se zvířaty nebo náboženským požadavkům (halal¹⁶, košer),
- vyšší jakost masa: odběratelé mohou přistoupit na vyšší cenu, pokud si naporcované maso (prsni filety, křídla, stehna) zachovává požadovaný vzhled (barva, nepřítomnost krevních skvrn),
- ztráty při opracování: omračovací metoda může negativně ovlivnit příjmy, jestliže vyžaduje více opracování (ztráty na mase a náklady na potřebnou pracovní sílu).

V praxi je nejdůležitější **tržní proměnnou** to, zda je **pták prodáván jako celé kuře k dalšímu zpracování** (kdy nedostatky nejsou tak podstatné), nebo zda je prodáván **čerstvě naporcovaný do maloobchodu** (kdy záleží na dobré prezentaci).

¹⁵ Údaje o omračování prováděném pouze na hlavě a metodě LAPS čerpají především z informací od producentů, které mohou být optimističtější, než je komerční praxe.

¹⁶ Viz dále, oddíl 8.

Neexistuje žádná komplexní studie, která by přímo porovnávala jakost masa v závislosti na použité omračovací metodě. Jakost může být navíc kromě omračovací metody výrazně ovlivněna i řadou dalších faktorů, zejména pak použitými parametry, původem hejna, zacházením s ptáky a jejich přepravou před porážkou atd.

S přihlédnutím k těmto výhradám lze srovnání jakosti masa v závislosti na použité omračovací metodě shrnout následovně:

- metoda CAS a omračování prováděné pouze na hlavě¹⁷ zřejmě zajišťují lepší jakost masa (vyšší podíl prsních filetů bez krevních skvrn) než omračovací vodní lázně,
- poškození běháků je obvykle větší v případě vodní lázně kvůli zavěšování živých ptáků na háky,
- poškození křídel je obvykle větší u metody CAS kvůli intenzivnějšímu mávání křídel při omračování, zejména při použití inertních plynů,
- poškození kůže může být větší u metody CAS kvůli problémům při škrubání.

Celkově je **metoda CAS výhodnější pro trhy vyžadující prsní filety** (jakostní přírážka), nemůže však konkurovat vodní lázni na trzích vyžadujících celé ptáky.

4.1.3. *Prostor potřebný pro instalaci omračovacího systému*

Kromě výše uvedeného nákladového modelu je při přechodu od omračovací vodní lázně na jiný systém třeba přihlédnout rovněž k potřebnému prostoru.

Náklady na stavební a strukturální úpravy při přechodu od omračovací vodní lázně na metodu CAS (případně LAPS) jsou vysoké a mohou být až prohibitivní. Náklady jsou vyšší spíše u přechodu od vodní lázně na metodu CAS (případně LAPS), než u přechodu na systém omračování prováděného pouze na hlavě, který nevyžaduje větší prostor než vodní lázně.

5. PRACOVNÍ PODMÍNKY ZAMĚSTNANCŮ JATEK

Systémy, v nichž se nezachází se zvířaty při vědomí (metody CAS a LAPS), mají oproti ostatním systémům (vodní lázně a omračování prováděné pouze na hlavě) příznivý vliv na pracovní prostředí díky nižší prašnosti (ptáci nemávají křídly), normálnímu osvětlení¹⁸, nižší úrazovosti pracovníků a menší fyzické námaze. Podle jednoho zdroje¹⁹ je na jatkách s těmito systémy nižší fluktuace pracovníků, nižší jsou tudíž i náklady na nábor zaměstnanců.

¹⁷ Vzhledem k tomu, že komerční systém omračování prováděného pouze na hlavě se používá pouze na několika jatkách, nebyly tyto informace nezávisle přezkoumány.

¹⁸ Při zacházení s živými ptáky se pracuje při tlumeném osvětlení, aby ptáci byli klidní.

¹⁹ Controlled Atmosphere Killing vs. Electrical Immobilisation. A comparative analysis of poultry slaughter systems from animal welfare, worker safety and economic perspectives (Usmrcování v modifikované atmosféře vs. elektrické znehybnění. Srovnávací analýza systémů drůbežích jatek

6. ENVIRONMENTÁLNÍ ASPEKTY

Studie z roku 2012 porovnávala vodní lázeň a metodu CAS podle šesti environmentálních kritérií: prachové a pachové znečištění, spotřeba energie, tok nezužitkovatelného odpadu, spotřeba vody, chlazení a emise skleníkových plynů.

Při celkovém srovnání nejsou v environmentálním dopadu obou metod velké rozdíly. Metoda CAS je z hlediska životního prostředí příznivější než vodní lázeň u kritérií prašnosti/pachu, odpadu a vody, zatímco vodní lázeň spotřebovává méně elektřiny a produkuje méně skleníkových plynů.

7. ASPEKTY GLOBÁLNÍ KONKURENCESCHOPNOSTI

Drůbežářství v EU musíme posuzovat také s přihlédnutím ke globální konkurenceschopnosti a konkurenčním tlakům z třetích zemí.

Největším dodavatelem celých ptáků a bílého masa (prsa) na světový trh je Brazílie (80 %, resp. 85 % celosvětového obchodu) a v případě tmavého masa (stehna) zaujímá druhé místo (30 %).

Globální konkurenceschopnost na světovém trhu s drůbeží je dána především **náklady na krmivo, které představují 50 až 70 % celkových výrobních nákladů**. Brazílie, Argentina a USA těží z výrobních nákladů o 40 % nižších než v EU a asijských zemích díky levnějšímu krmivu. Další významnou nákladovou výhodou Brazílie a Thajska jsou **příznivé povětrnostní podmínky** a nižší **náklady na pracovní sílu**.

Převahu Brazílie na světovém trhu s drůbeží lze také vysvětlit zaměřením na vývoz, kdy poptávka na vývozních trzích má přednost před tuzemskou poptávkou (na rozdíl od EU a USA, kde je vývoz především vedlejším produktem tuzemské poptávky).

Vývoz z USA do EU je velmi omezený vzhledem k používání antimikrobiální léčby, která je v EU zakázána. USA jsou nicméně významným konkurentem na takových vývozních trzích, jako je Rusko, které je důležitým vývozním cílem přebytečného tmavého masa.

Thajsko vyváží zpracované výrobky do EU, ale na světových trzích s vývozci z EU spíše nesoutěží.

Omračovací vodní lázeň je stále nejběžnější metodou omračování drůbeže ve světě. Metoda CAS se používá v několika třetích zemích, ale jinak je soustředěna hlavně v EU.

Náklady na porážku představují 14 až 22 % celkových výrobních nákladů a jejich hlavní složkou jsou náklady na pracovní sílu, což v absolutních i relativních číslech zvýhodňuje Thajsko a Brazílii.

z hlediska řádného zacházení se zvířaty, bezpečnosti pracovníků a hospodářského pohledu), PETA USA, červen 2007.

Podle dlouhodobých hospodářských prognóz by měl světový trh s drůbeží zaznamenat zásadní nárůst. Zvyšující se poptávka po dále zpracovaných produktech by mohla být v dlouhodobém výhledu impulsem pro používání metody CAS.

8. DALŠÍ ASPEKTY

U některých provozovatelů jatek sehraává roli při rozhodování pro konkrétní metodu nebo parametry omračování také dodržení muslimských náboženských zásad. Ačkoli neexistuje jednotný postoj všech muslimských komunit k omračování zvířat, pro většinu z nich je omračování přijatelné, jestliže zvíře může znovu nabýt vědomí, dokud nebylo vykrveno.

V závislosti na nastavení omračovacích parametrů mohou být vratnými metodami jak omračovací vodní lázeň, tak metoda CAS a omračování pouze na hlavě. Ovšem vzhledem k tomu, že vodní lázeň a CAS jsou hromadnými omračovacími metodami, jediným způsobem umožňujícím zajistit, že všechna zvířata mohou znovunabýt vědomí bez vykrvení, je snížení omračovacích parametrů a tedy i podílu řádně omračených zvířat.

Metoda CAS se obvykle používá k usmrcování zvířat, a proto ji muslimské komunity většinou pro halal nepřijímají (kvůli riziku nevratného omračení zvířat). Elektrické parametry vyžadované nařízením pro vodní lázeň nemusí umožnit plné nabytí vědomí všech omračených zvířat.

Výhody a nevýhody určité omračovací metody z hlediska řádného zacházení se zvířaty je však třeba posuzovat i mimo rámec samotných jatek. Pokud se omezí používání např. omračovací vodní lázně, v současnosti jediné komerční metody široce dostupné pro malá jatka, budou muset být zvířata chovaná v regionech s extenzivním zemědělským systémem převážena na dlouhé vzdálenosti.

9. ZÁVĚRY

Omračovací vodní lázeň je nejpoužívanější metodou omračování drůbeže ve světě i v EU. Je to metoda nejstarší, levná, technologicky dostupná, nevyžaduje příliš velký prostor a ptáky znehybňuje natolik, že je lze na průmyslových jatkách vykrvit automatickým naříznutím krku.

Metoda CAS se bude v některých členských státech zřejmě dále rozšiřovat kvůli zvýšené poptávce po vysokojakostním mase a kvůli vyšším nákladům na pracovní sílu, zároveň však lze předpokládat, že se v EU bude nadále hojně používat omračovací vodní lázeň.

Metoda CAS představuje hlavní komerčně dostupnou alternativu k vodní lázni. Jiné alternativy k vodní lázni zatím nejsou natolik rozvinuté, aby se staly bezprostřední možnou volbou. Metoda CAS je výhodná z hlediska řádného zacházení se zvířaty, jakosti masa a pracovních podmínek. Na druhou stranu je tato metoda nákladná, prostorově náročnější a v současnosti je navrhována k použití na jatkách s vysokou kapacitou.

Postupné ukončení používání vodní lázně v současnosti není ekonomicky proveditelné, neboť v dnešní situaci neexistuje praktická alternativa pro jatka se střední a nízkou kapacitou, která přitom v EU tvoří podstatnou část provozů.

Je nutné, aby členské státy uplatňovaly nové požadavky týkající se řádného zacházení se zvířaty jednotně, tak aby pro provozovatele jatek byly v této oblasti zabezpečeny rovné podmínky.

Komise nadále bedlivě sleduje provádění v členských státech a zároveň hodnotí, srovnává pomocí referenčních hodnot a šíří osvědčené postupy a inovace pro používání stávajících předpisů EU.